Після конфіскати — другий наклад

Ч. 36 (11.604). Львів, пятниця 18. лютого 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Замах.

Львів, 17. лютого 1927.

З кореспонденції, поміщеної перед кількома днями в нашому органі, наш загал довідався про плян чеського уряду перенести столицю українського Закарпаття з Ужгороду до Мукачева, за чим криється інший, далеко небезпечніший намір, спрямований виразно проти найістотніших інтересів українського народу: це плян прилучити Ужгород з рештою ужанської групи до Словаччини. Наш кореспондент писав тоді, що мукачівські жиди, йдучи змаганням чеських централістів на руку, сильно побиваються за перенесенням столиці Закарпаття до Мукачева, а дальше, що замах на загарантовані автономні права й цілість цієї країни викликав величезне обурення у всіх кругах українського населення.

З надзвичайних видань ужгородських газет, що наспіли до нас, справді бачимо, що Закарпаття мабуть уперше від часу прилучення до чехословацької республики заворушилося незвичайно живо й енергійно виступило проти затій зєдинених чесько-словацьких централістів. Після протестів представників усіх центральних установ і легітимованих заступників Закарпаття в обох празьких законодатних палатах, про що вже у нас була мова, забрала в цій справі голос і „Центральна Руська Народна Рада“, та сама надпартійна установа, що в 1919 р. проголосила прилучення закарпатської країни до Чехословаччини. На свойому засіданні з 5. ц. м. Ц.Р.Н.Р. рішила вислати до всіх політичних чинників держави рішучий протест проти зазіхань на автономію і цілість Закарпаття, а крім того візвала всі круги й інституції, села й міста до солідарного спротиву і масових протестуючих зборів і віч у цій преважній справі.

В меморіялі ЦРНР. до през. Масарика, міністрів, послів і сенаторів кажеться м. ін.: В договорі між пятьма великими державами і Чехословаччиною остання виразно зобовязалася зорганізувати Закарпаття в окрему автономічну одиницю і надати їй якнайширшу самоуправу з власним соймом, що матиме законодатні права. Територіяльна комісія мирової конференції в Парижі визначила границі між Закарпаттям і Словаччиною. В так званім „Генеральнім Статуті“, що його Чехословаччина видала після прилучення до неї Закарпатської України, чсл. уряд зобовязався заіменувати Директорію з правами управи цією країною, іменування й відкликування урядовців і т. д. Від часу підписання договору минуло вже повних сім літ, але й донині територія Закарпаття не усталена, а до того часть її самовільно і проти волі населення прилучено до Словаччини. Виборів до сойму взагалі не розписувано, натомісць переведено — проти постанов статуту — вибори до парляменту. Після уступлення першої Директорії, якої взагалі не іменовано, управляє країною номінально губернатор, що не має ніяких уповноважень і є лялькою в руках чеських урядовців, якими заповнена ціла країна. І т. д. і т. д.

Проти цілого того протизаконного стану на Закарпатті і проти нових чеських посягань на нашу землю, що стоять мабуть у звязку з недавно заключеним чесько-словацьким порозумінням, в жертву якому мав бо піти Ужгород з найближчою околицею, — Ц.Р.Н.Р. заложила торжественний протест і поставила домагання до Праги виповнити у відношенні до нашого народу всі приняті на себе зобовязання. На випадок несповнення її домагань Ц.Р.Н.Р. заявляє, що зробить усе можливе і вжиє всяких засобів для оборони законних прав українського народу.

Українське громадянство на всіх просторах української землі і поза нею слідить бачно хід цієї оборони українського населення Закарпаття перед новим чесько-словацьким замахом на його права і його територію, бажаючи йому з душі повного успіху в цій нерівній боротьбі. Прийде час — ми віримо, що він не за горами —, коли ми зможемо подати нашому „раненому братові“ і нашу помічну руку.

З соймової трибуни.

Промова посла Бориса Козубського, виголошена в польському соймі дня 5. лютого 1925. р. в часі дискусії над буджетом міністерства внутрішних справ.

Високий сойме! В імени Українського Клюбу заявляю, що мій клюб буде голосувати проти буджету міністерства внутрішніх справ. Тим виконуємо ми волю українського народу, як того, що замешкує Волинь, Холмщину, Полісся і Підляша і який нас вибрав своїми голосами до сойму, так і того, що замешкує Східну Галичину, а який не брав участи у виборах до польських законодатних установ з причин міжнародного характеру.

Український нарід не має найменшого довіря до міністерства внутрішних справ і до підчинених йому органів, а то: до політичної адміністрації І-ої і ІІ-ої інстанції та до державної поліції. Що більше, мін-во внутрішних справ є установою, що у відношенні до українського народу виконує ролю поліцая, який при допомозі багнетів хоче змусити український нарід любити польську державу.

Травневі події не принесли полекші, але навпаки — погіршили наше положення. Не справдилися заяви тих, що проводили моральну революцію в супроводі свисту куль і свисту батога маршалка Пілсудського. А вони заявляли, що новий уряд зриває зі старою системою нищення національного життя т. зв. національних меншостей. Сталося те, в що ми не сумнівалися. Словом з великої хмари впав маленький маєвий дощ. Покористуючися уживаною тепер у Польщі термінольогією: замісць „легкодухів і злодіїв публичного гроша“ прийшли „бунтівники і змовники“ (*wywrotowcy i rokoszanie*). Прийшли на те, щоби вдоволити свої ідейні аспірації та повести у відношенні до українського і білоруського народу й надалі політику повної екстермінації як попередні уряди. Органи державної поліції, підчинені мін-ву внутрішних справ далі насилують постанови конституції польської республики, а зокрема постанови арт. 97, який звучить: „Обмеження особистої свободи, а передовсім особиста ревізія й арештування допустимі тільки у законом приписаних випадках, у законом передбачений спосіб і на основі доручення судової влади. Якщо судове доручення не могло бути видане зараз, то повинно бути доставлене найпізніше протягом 48 годин з поданням причин ревізії або арештування. Арештовані, яким протягом 48 годин не доручено на письмі за підписом судової влади причини арештування, відзискують негайно свободу.“

Поліційна влада арештує масово громадян української нації без дозволу судової влади та перетримує їх цілими тижнями в поліційних арештах без переслухання і без відставлення до суду. Побої в тюрмах і на поліційних постерунках не устають. Кожний політичний процес відкриває заслону поліційних казарм з їх катуванням арештантів і вимушуванням потрібних поліції зізнань. Але бють і поодинокі поліцаї. Поліцай постерунку Домбровиця, сарненського повіту Володислав Домбровський скатував селянина зі села Селець, домбровської волости Кирила Ольховика. Дня 12. вересня м. р. комендант постерунку Загайці, Кремянецького повіту скатував вагітну жінку Атаназію Тумову, що спричинило передчасні пологи. Дня 5. серпня м. р. в містечку Литовський Камінь, берестейського повіту поліцаї ч. 865 і 327 побили в дошкуляючий спосіб селянина Степана Вороничука-Омельчука. — 8. вересня м. р. комендант постерунку в Черначицах, берестейського повіту, Пйотровський з невідомим агентом слідчого уряду побив до непритомности селянина Трохима Коношевича.“

Поліційні органи переслідують також український просвітній рух, про що свідчить між іншим заборона кремянецькій „Просвіті“ влаштувати просвітньо-кооперативні курси, розгнання приватних збірних лекцій в громаді Пядики, коломийського повіту. Забороняють вони українському населенню вносити шкільні деклярації з домаганням української мови навчання. Щоби не бути пустословним, наведу один факт. Поліцай Кароль Тарацай сконфіскував 30. грудня 1926 р. громадянам села Підсадки, львівського повіту, шкільні деклярації з домаганням української мови навчання в народній школі, а повернув їх щойно по речинці законного вношення і таким чином унеможливив своєчасне внесення деклярацій. — 30. листопада і 1-го грудня 1926 р. візвано на постерунок поліції в Острові мешканців села Вілія, здолбунівського повіту, Сергія Петрука й Івана Власюка для переслухання, на якій підставі, від кого, коли, та де вони отримали тексти подання до міністерства освіти в справі заснування української школи.

Державна поліція, щоби виявити свою гнучкість, арештує масово, особливо на Волини, українських селян-націоналістів під замітом комунізму. Взагалі всяку працю над національним усвідомлюванням українського народу трактує влада як комунізм, бо він є найкращою покришкою для репресій. До нині не врегульована на українських землях справа горожанства і з тої причини маса українців не має ніякого права горожанства і наражена на всякі переслідування з боку адміністрації. В ділянці самоврядування панує сваволя першого ліпшого старости. А незатверджування вибраних війтів і старостів стало нормальним явищем. Для характеристики відносин польської влади на т. зв. „кресах“ до місцевого населення наведу славну промову одного зі „зразкових“ повітових адміністраторів, а то: кремянецького старости п. Робакевича. Цю промову виголосив він 30. жовтня м. р. на конференції учителів народніх шкіл у Кремянці.

„Чуюсь щасливим — казав він — що маю можність витати сіячів польської культури серед ворожого нам варварського населення, яке підбурюють усякі темні сили, протидержавні агітатори. Я готовий радо поділитися з панами моїми враженнями і намірами, щоби і на будуче виступати спільними силами. Дотепер працюють на Волині дві просвітні установи: польська „Мацеж Школьна“ і „Просвіта“. Я приневолений підкреслити, що діяльність першої слаба, з двома, трома вийнятками, тоді, коли „Просвіта“ розвивається постійно і дуже шкідливо, а навіть погубно для населення. Дивився я на організацію „Просвіти“ через пальці, доки вона не вийшла на шлях політики, підбурюючи населення проти держави. Тепер маю відвагу прилюдно ствердити, що мусів до деякої міри наложити на неї свою руку, бо належить вкінці отверто признати, що тепер „Просвіта“ не є нічим иншим, як лише комуністичним клюбом, а керманичі „Просвіти“ є підступними комуністичними агітаторами, що роблять з доручення і на користь комуністів. Дав я собі слово чести боротися з тими темними силами, аж до реорганізації „Просвіти“, або до цілковитого її знищення. Населення і загал звичайних членів „Просвіти“ відчуває інстинктовно погубність ідеї, яку поширюють провідники „Просвіти“, про що свідчить опозиція членів „Просвіти“ до теперішньої її влади. З уваги на те, зі суспільного і службового обовязку мусів я приноровлювати деякі репресії відносно декотрих осіб з того табору, що ворожий державі та місцевому населенню. Громадянським обовязком учительства, незалежно від національности, є протиділати і поборювати ті впливи. Горячо взиваю Вас, панове до боротьби з тими „Просвітами“, огнищем комунізму. Старайтеся вступати до них, опановувати їх, або змести, знищити, як хороботворчі бацилі. Здаю собі справу з того, що для многих з Вас та справа дразлива, але я переконаний, що можна бути „руским“ патріотом, жидівським, або яким іншим, а рівночасно щирим польським державником. Ви, керманичі польської „Мацежи Школьней“, можете опанувати людність розмовами, газетами, книжками, „руским“ співом. Розбудіть для себе довіря населення, виховуйте не лише дітей, але й дорослих. Вирвіть населення з під впливу тих темних сил, що нищать нарід ширенням комунізму. Час уже покінчити з варварством, з варварським сходом, учитель мусить бути розсадником західньої культури“.

Так промовляв без фігових листків „кресовий“ самодержець на українській землі знаючи добре, що на чолі „Просвіти“ в Кремянці стоять не комуністичні агітатори але українські національні діячі, яким без ніякої підстави кидає пан Робакевич прилюдно клевету ширення комуністичних гасел. Далі, досі не відкликано обіжника міністра Ратайського, що забороняв влаштовувати справоздавчі віча послам на Волині та Поліссі. Політична влада першої інстанції і державна поліція переслідує політичний український рух. Українським партіям у Східній Галичині забороняється влаштовування віч і відбування довірочних зборів на основі § 2. закону про збори з дня 15. листопада 1867 р., а громадян, що їх скликують, потягають до карно-судової відповідальности. Мало це місце в повіті Старий Самбір, Броди та інших. Інша річ, що суди звільняють громадян, але поліція осягає свою ціль при допомозі терору відносно членів українських національних партій. Поліція через недостачу заняття творить політичні процеси арештуючи сотні невинних людей, як це було минулого й біжучого року на українських землях. Щоби згнобити Українське Національно-Демократичне Обєднання, політична поліція у Львові а також воєвідство послугуються мнимими ревеляціями людини нервово хорої д-ра Володимира Бачинського. Витворюється така ситуація, що центральна влада перестала з ним конферувати з причини його хороби, поліційна влада послугується ним далі, як своїм сліпим знаряддям. Таке поступовання є у великій мірі неморальне і компромітує методи правління міністра внутрішніх справ і табору „моральної санації“.

На відповідальних становищах у політичній адміністрації і в державній поліції є далі ендецькі пупілі, які далі виконують накази вшехполяків і нищать український рух. Такі відносини панують у політичній поліції всюди на українських землях, а зокрема у львівському воєвідстві. Ще дня 29. липня 1926 р. вніс посол С. Хруцький інтерпеляцію в справі провокаційних практик політичної поліції у Львові. Виновники арештування визначних членів партії Українського Національно-Демократичного Обєднання в часі травневого перевороту інспектори Мітлєнер і Савицький остають далі на своїх становищах і далі ведуть провокаційну роботу, а міністр внутрішніх справ не дав по нинішній день відповіди на внесену послом Хруцьким інтерпеляцію.

Спеціяльні заходи зуживає уряд на те, щоби обмежити свободу української преси. Програми всіх майже українських партій підпали цілковитій, або частинній конфіскаті. Цікаве те, що в програмі Українського Національно Демократичного Обєднання сконфісковано також уступи аналогічні до тих, що не підпали конфіскаті в царській Росії у програмі польської національно-демократичної партії (*narodowo-demokratyczne stronnictwo*) в 1907 р.

В статті газети „Діло“ під назвою „Програма Українського Національно-Демократичного Обєднання“ сконфісковано частинно, або в цілости слідуючі уступи:

І. Політичні справи.

— *Віцемаршалок Звежинський:* Пане посол, не позволю Вам у такий спосіб промовляти, щоби територіяльні питання Польщі Ви в той спосіб порушували.

З уваги на такий фактичний стан Український Клюб буде голосувати проти бюджету мін-ва внутрішних справ і домагається скреслення з бюджету видатків на диспозиційний фонд у сумі 2,100.000 золотих, а також домагається скреслення позиції видатків 36,744 зол. на уряд для справ національних меншостей, бо цей уряд є лише цирком діялектичних акробатичних штучок для введення в блуд прилюдної опінії в краю і за кордоном, що в Польщі щось робиться в справі національних меншостей.

Мартирольогія української школи.

Як ішла польонізація українського шкільництва за кур. Собінського.

III.

Представивши образ нашого шкільництва під нинішню хвилю, спинюся ще окремо над діяльністю самого пок. куратора Собінського.

Знаменний був перший його виступ зараз після обняття уряду в р. 1919. Коли явилась у нього українська депутація і предложила шкільні домагання, він здивувався, що вона так мало жадає і сказав, що українці одержать далеко більше: своїх членів у кураторії, окремих шкільних інспекторів і рішаючий голос у справах своїх шкіл. Я допускаю, що говорив це щиро. Бож і польський уряд, будучи тоді непевним посідання Галичини, готовився признати нам більші права, — тай сам куратор міг не тоді розуміти, що для приєднання українського народу треба надати йому поважні управнення.

Але відносини почали скоро змінятися. Польща почувалася певнішою в своїх чадбаннях, а за тим пішов на всіх царинах нашого життя сильний наступ, щоби здавити наш нарід і будувати на наших землях Польщу. А вже з особливою силою вдарено для тої ціли на українське шкільництво. Образ (хоч далеко не повний) тої завзятущої боротьби поданий у брошурах Українського Педагогічного Товариства: К. Федорович, „Українські школи в Галичині в світлі законів і практики", Львів 1924 і „Рідна Школа", Львів 1926. До цеї роботи взялися горячково всі польські чинники в краю: львівська кураторія, ради шкільні повітові, староства, народові організації і буквально все, що почувалося польським. Наслідком того касовано масово українські школи або переміновано їх на польські, переношено сотки українського учительства в польські сторони і наставлювано на їх місце учительство польське, не дозволювано на отворення приватних українських шкіл і замикано їх на цілій лінії (Радехів, Золочів, Дрогобич, Городок, Бурштин, Комарно, Винники і богато ін.), заборонювано при читальнях курси для неграмотних та видавано цілу низку драконських розпорядків, що позбавляли наш нарід всіх прав. А все те переводжено в такий брутальний і вбиваючий спосіб, що воно викликувало найбільше обурення серед українського населення, і в що сторонній людині тяжко булоб повірити. Всі-ж відклики до кураторії чи міністерства оставали без найменших успіхів. Для нас не істнували ніякі права, — ми були поза їх скобками!

Я не можу входити подрібно в ціле те пекло, яке у нас розвелося, але наведу для характеристики лиш пару фактів. І так вийшли з кураторії під днем 19. вересня 1923 ч. 2824 і під 10. листопада 1923 ч. 6382 два розпорядки, в котрих приказано всім українським школам, як державним так і приватним, вести всякі шкільні акти (катальоги, дневники, свідоцтва, протоколи, поділи годин, оголошення, урядові печатки й ін.) виключно в польській мові, — а дальше оречено, що всі ті школи є польськими і мають внутрі й назверх виявляти характер польський. Ці дивовижні розпорядки визвали у нас загальне обурення, а громадська думка як і нахабний тон тих розпорядків, вказували виразно на п. Прушинського, провідника народової організації, як на автора їх. Це стверджувала зрештою і та обставина, що такіж побажання висловив Прушинський посередньо у своїх статтях, поміщених в „Слові Польскім". Українські круги внесли проти тих розпорядків рекурс до міністерства освіти, — одначе не одержали звідти ніякої відповіди. Здається, міністерство не було певне щодо правної стійности тих розпорядків і не хотіло хочби й негативним рішенням — дати українській стороні змогу відкликатись до найвищого трибуналу. Той сам куратор не почувався мабуть певним у своїх зарядженнях, бо закривався відтак перед українською депутацією тим, що ні одної приватної української школи задля самого українського урядування не закрито. Не знаємо, чи воно справді так було, але знаємо, що задля того відказувано нашим приватним школам права прилюдности, не допускано занятих там учителів до кваліфікаційного іспиту і т. д.

Другий факт. Рогатинський староста Білінський вислав під днем 8. листопада 1919 ч. 9:8 до гром. управи в Стратині Місті письмо, в якім каже, що тамошні батьки не посилають своїх дітей до школи ізза „руської викладової мови" і поручає щоби в громадській раді переведено ухвалу на переміну „руської" викладової мови на польську. Заразом наказав предложити собі виказ тих селян, що хотіли би змінити греко-кат. обряд на латинський! До цього додам, що в цій місцевости, крім наказного війта, не було ні одної душі латинського обряду і що ніхто там польської школи не бажав. З того одного факту видно наглядно, якого безчесного способу вжив визначний урядовець в офіціяльнім письмі, щоб повалити українську школу, а надто принудити греко-кат. вірних до відступлення від своєї церкви.

А ще третій факт. Перед пару роками виїхав краєвий візитатор полудневих галицьких повітів, Піотрович, вихованок української коломийської землі а тепер відомий „приятель" українського шкільництва, з пок. куратором до Косова. Там представлено кураторові всіх гуцулів як елемент крайно анархістичний, а українське учительство як провідників того руху. Куратор повірив тому, виголосив провокуючу промову, якою дуже прикро вразив українську суспільність і учителів, а відтак переніс без ніякого розсліду кільканацятьох учителів на далеку Мазурщину. Кожному, хто знає Гуцульщину, відомо, що це нарід добрий і спокійний, що держиться, правда, крiпко свого, але втративши свої давні полонини і прибитий нуждою, думає тільки про те, щоб роздобути трохи кукурудзи на прожиток родини. А тамошних учителів мав я нагоду пізнати з моїх літніх побутів у Косівщині як поважних і статочних працьовників, яких бажав би для наших шкіл якнайбільше. Кинені отже закиди були поганою клеветою, яка походила від кількох темних духів, що від довгих літ удержуються з такого ремесла, або від „народових" організаторів, що бажали тим способом позбутись і тої дрібки української інтелігенції, що була в повіті. Справді — треба жаліти, що пок. куратор упав жертвою такої містифікації, внаслідку чого стільки неповинних людей враз з родинами потерпіло так тяжко.

Але не досить того. Цеї покутної інтриги ужито в кураторії ще дальше на те, щоб ті повіти уважати загроженими і недопускати туди ніяких українських учителів ні учительок.

За народніми школами мала піти й ліквідація українських середніх шкіл. У тій справі видано перед півтора роком зарядження, щоб до українських гімназій вписувалися українські й польські ученики, — з очевидним наміром, щоб ті школи перемінити наперед в утраквістичні, а відтак уже в чисто польські. Одначе цьому експериментові оперлась сама польська молодь і не хотіла вступати в ті карикатурні мішані заведення. І лише з тої причини вдержалися наші гімназії до нинішнього дня.

Ось такі удари падали на українське шкільництво. Мета їх була ясна: при помочі польських шкіл спольонізувати якнайскорше наше населення, аби на українських землях запанував всевладно польський елемент. Хвилеві політичні відносини видалися для цього діла дуже пригожі і тому постановлено використати їх для довершення давніх польських плянів супроти українського народу.

Громадянин.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Дбають про нас!

Наступ більшовизму на український національний табор.

Берлін, 12. лютого 1927.

Кожна держава цікавиться і дбає про своїх земляків поза своїми державними границями. Німеччина цікавиться життямбуттям німців поза Німеччиною сущих, Польща спомагає поляків у Німеччині, Чехословаччині, Румунії, на Україні, хоч їх положення в тих державах є зовсім виносиме, а їх права (за виняткoм Буковини, де Румуни безжалісно гноблять усіх славян) є не лише конституційно забезпечені, але й справді шановані. Тільки Рад. Україна, репрезентована харківським урядом, досі послідовно ухилялася від зацікавлення гіркою долею понад десяти міліонів українського населення поза межами СРСР, а навіть долею яких шести міліонів українців у межах російської республики. Поза спорадичними, тактично-манiфестаційними й *ad hoc* аранжованими виступами селянських делегатів на поодиноких сесіях рад та поза винесенням Комінтерном резолюції про вагу української проблеми (як найважнішої проблеми середньої Европи), харківські урядові сфери забули про українське населення поза межами Рад. України суще. Рижський трактат між Росією й Україною з одного боку і Польщею з другого можна було — при добрій волі — використати для оборони найпримітивніших прав українського населення під Польщею і то тимбільше, що рад. влада просто привілеями наділила нечисленне польське населення на Україні. На жаль, харківські чинники — як уже сказано — не проявили досі зацікавлення долею українського населення під Польщею. Мало того! Коли досі був який пpояв зацікавлення українським населенням під Польщею, то — на жаль — по більшій части у негативному розумінні, по лінії боротьби з українським національним рухом і Українським Нац.-Дем. Обєднанням, як організаційним і організуючим чинником українського громадянства. Не буду входити в подробиці цього „зацікавлення", бо ви краще на місці знаєте всі ті ходи і заходи.

В останньому часі в тому самому напрямі знову зроблено крок вперед. Харківські урядові чинники, а також колишній тзв. закордонний центр із своїми прихильниками прийшли до пересвідчення, що найбільшим ворогом українського народу є ніхто інший, тільки Українське Нац.-Дем. Обєднання. Ви певно думаєте, що „закордонний центр" уже зовсім засипіся і спить блаженним сном, на лаврах своїх дотеперішніх здобутків. Отже ні! В останньому часі він починає проявляти все більшу „активність", якої змістом поки що є поїздки до радянських резидентів у західній Европі. Поїздки і туплювання біля радянських дипльоматів дали в останніх часах деякі наслідки.

Як довідуюся з кругів „закорд. центру", його голова звернувся недавно через паризьке дипльоматичне представництво (Хр. Раковського) до харківських чинників з меморіялом, в якім — представивши Обєднання крайно небезпечним чинником для більшовизації відносин у Сх. Галичині і заявляючись щирим визнавцем харківського центра, прохав: 1) висигнувати більшу квоту на видавання беззастережно радянофільського щоденника в Галичині, щоби таким чином зліквідувати „Діло", 2) висигнувати відповідну квоту на організаційний фонд нової „національної" партії, зверненої проти Обєднання і 3) висигнувати потрібну суму на виборчий фонд — в надії на недалекі вибори до польського сойму.

Ще Наполеон говорив, що до віднесення побіди потрібно трьох річей: грошей, грошей і ще раз грошей. Наполеонську правду залюбки повторював Фрідрих Великий. В часі великої війни льорд Кіченер дещо змодифікував цю істину, виставляючи три „м" як передумову віднесення побіди: *money, men і munitions* (монета, мужва і муніція). Керманич „закорд. центра" без модифікації вертає до Наполеонської максими. В Харкові докладно розглядали меморіял (по історичному: „статті" новітньої брюховеччини) й у висліді „цар постановив, а бояри присудили": 1) висигнувати фонд, потрібний на видавання щоденника в беззастережно радянофільському дусі, 3) відкинути прохання щодо асигновки фонду на організацію партії, як і вимогу щодо виборчого фонду, бо прихильники „закорд. центру" [illegible] в повному складі залишиться в Обєднанні, щоби його розбивати і розкладати з нутра.

Так маються справи. Отже в недалекому часі будете мати другий щоденник, [illegible] буде заснований зовсім новий [illegible] ник, чи може один з істнуючих уже не щоденних органів „розростеться" в щоденну газету, — це вже підрядна справа.

Тимчасом радійте зростом української преси.

К. І.

В обороні свободи преси.

Інтерпеляція послів українського, білоруського, жидівського та німецького клюбів до міністра внутрішніх справ і міністра справедливости в справі безправної конфіскати місячника „Naš..", посвяченого справам національних меншостей у Польщі.

Дня 6. грудня 1926 р. зголошено в пресовому відділі комісаріяту уряду на м. Варшаву під ч. ВР. ІІ — 1825 [illegible] в справі видавання місячника п. н. „Na[illegible]" посвяченого справами національних меншостей в Польщі у 4-ох мовах: [illegible]ській, німецькій, французькій та польській.

До Видавничого Комітету цього місячника входили: сенатор Черкавський Михайло, посол Еремич Фабіян, сенатор Г[illegible]бах Ервін, посол Грінбавм Ісаак [illegible] Ольсейко Дмитро, а начальним редактором місячника був д-р Лисяк Павло.

Завданням місячника було інформувати в обєктивній формі та на основі фактів і статистичних дат політично [illegible] Польщу а також Европу про положення непольських національностей під Польщею, про їх прямування, ідеали, [illegible] та невдачі.

Склад Редакційного Комітету доказує, що місячник видавали визначні представники українців, білорусинів, жидів, [illegible] і литовців у Польщі. До останньої [illegible] лини ні видавці, ні редакція не одержали від комісаріяту м. Варшави або від [illegible] не удь іншої покликаної до цього державної установи ніякого повідомлення про заборону місячника, не зважаючи на те, що місячник зголошено в приписаному законом речинці. Наслідком того редакція і видавці приготовили весь матеріял до першого числа названого органу, який і видрукували.

Тимчасом дня 13. лютого 1927 р. в 5[illegible] годині ранку вийшли урядники державної поліції до редакційного [illegible] предложивши розпорядження комісаріяту уряду на м. Варшаву, сконфіскували [illegible] ка готових примірників місячника „Na[illegible]". Того самого дня в год. 10. ранку державна поліція сконфіскувала цілий наклад місячника в друкарні і ще навіть не брошурований, бо дня 13. лютого він ще не вийшов, не був у прилюдній продажі і мав появитися щойно 15. лютого 1927 р.

В письменному припорученні на конфіскату комісаріят м. Варшави не подав [illegible] ких мотивів конфіскати, ані не вказав на поодинокі статті, зглядно на поодинокі уступи з них, що з правного становища моглиб бути сконфісковані як злочинні. Наслідком того ця конфіската є самовільна і цілком безправна. Доказом [illegible] є зміст сконфіскованого 1—2 числа місячника „*Naše*", який в тому місці наводиться в дословному тексті: як залучник [illegible] творить зміст цеї інтерпеляції.

З уваги на все подане підписані [illegible] ють міністрів внутрішних справ і справедливости: 1) Чи знають вони про цей факт? 2) Чи готові поняти самовільну та [illegible] правну конфіскату ч. 1—2 місячника „*Na[illegible]*" уневажнити? 3) Що думають зробити, щоби подібні конфіскати, які нарушують загарантовану громадянам конституцією свободу слова, в будучині не повторялися?

Варшава, 14. лютого 1927. Інтерпелянти: йдуть підписи.

З міської ради у Львові.

Вшехпольсько-реакційна більшість проти демокр. виб. прав

У вівторок відбулося засідання міської ради, на якому, після полагодження [illegible] справ, приступлено до голосування над внесенням радних-соціялістів, що домагалися виборчої ординації для Львова на основі пятиприкметникового виборчого права. Це внесення відкинено 34 голосами проти 19 (один здержався від голосування). Після такого висліду голосування радні соціялісти й українці [illegible] засідань, зложивши передтим заяву, [illegible] братимуть далі участи в праці [illegible] тету виборчої реформи, а від себе [illegible] ложать соймові окремий проєкт [illegible] динації для Львова, опертий на основі пятиприкметникового права. В часі [illegible] опозиції галерія затягнула „Червоний [illegible] пор" і підносила рiжні оклики на адресу [illegible] більшости. Передтим ще рада ухвалила домагатися від сойму признання для Львова окремого міського статуту і також [illegible] ординації, яку вона сама собі ухвалить.

Нема що казати: наша славна „[illegible]сова", що має стільки гріхів на своїй совісти, хоче забезпечити, як видно з [illegible] ухвали, своє істнування, а вшехпольсько-реакційні мандати для вшехпольсько-реакційної [illegible] фії, мабуть до суду віку.

Проволікання полагоди самоврядних законів.

Засідання адм. комісії. — Проект малого самоврядного закону. — Резолюція. — Уступлення віцемін. Ярошинського?

Варшава, 16. лютого 1927.

Нині адміністраційна комісія під проводом пос. Путека радила над проєктом т. зв. малого самоврядного закону. Проєкт того закону 1) зносить закон з 30. III. 1922, який продовжує каденцію урядування громадських рад бувш. Конґресівки і на окраїнах, себто спричинює ро писання нових виборів; 2) поширює на Галичину і Великопольщу виборчу ординацію з 5 прикметниковим правом голосування і сист. Гондта; 3) поширює на Галичину декрет, організуючий на місце повітових рад повітові соймики; 4) поширює на Галичину і Великопольщу виборчу ординацію до повіт. рад, основану по селах на 5-прикметниковім виборчім праві і сист. Гондта, а по містах вводить посередні вибори за посередництвом міських рад; 5) дає урядові повновласти видати виконуючий розпорядок.

Після умотивування того проєкту пос. Лєдвохом директор самоврядного департаменту Вайсброт, навязуючи до промови віцепрем. Бартеля, ствердив, що не виходить із того, начеб уряд не згодився на основи виб. ординації, яку установиться у висліді порозуміння в пос. колах. Колиб прийшло до такого порозуміння, то уряд приноровиться до нього.

В дискусії посли Голекса, Козловський, Яноровський, Павловський, Кернік, Ердман, Богуславський і Путек висловили сумніви, щоби в соймі скоро переведено малий закон і критикували становище уряду до самоврядного законодавства. Висловом тої дискусії було принятя резолюції пос. Керника. В резолюції тій сказано, що комісія на випадок дальшого негативного становища уряду рішена перейти до 3-го читання проєкту самоврядних законів, принятого в другім читанні на комісії. На цьому відложено засідання комісії до 22. ц. м.

Клюби славянських меншостей зголосили заяву, що голосуватимуть проти проєктів комісії.

Так уряд зазнав невдачі. В звязи з тим кружляє чутка про недалеке уступлення віцеміністра Ярошинського, котрий був автором дотичної части промови Бартеля.

Наради сенату.

Ратифікація конвенції. — Справа відповідей уряду на інтерпеляції.

Варшава, 16. лютого 1927.

На вчорашнім засіданні сенат ратифікував кілька німецько-польських і інших конвенцій. Сен. Сіцінський реферував новелю до закону про засоби задержання бюджетової рівноваги. Новеля ця привертає обовязуючу силу деяких уступів закону про платні держ. функціонарів і війська. Постанови, котрих обовязуючу силу привертається, торкаються передовсім платень учителів. Зміни, предкладані комісією, ухвалено. Сенатор Косковський в імени правничої і реґуляміновоі комісії зложив звіт у справі пересланого тим комісіям письма президента Ради міністрів, яке повідомляє маршалка сенату, що уряд ухвалив не давати відповідей на інтерпеляції, зголошені перед замкненням мин. сесії сойму і сенату. Референт доказував, що ця ухвала уряду є довільна, а в порівнанні з практикою зако д. парляментів неконсеквентна. Коли уряд так хотів інтерпретувати консеквенції замкнення сесії, то слід це було віднести і до законодатних внесень. Такий погляд інтерпеляцій на думку комісій є зовсім довільний. Внесення комісії принято. Слідуюче засідання сенату 2. березня. На деннім порядку бюдж. преліміnар на 1927—8 р.

Стріча Штеземана з Мусолініем.

Льондон, 16. лютого 1927.

„Дейли Геральд" повідомляє, що Штреземан у понеділок конферував у Сан Ремо з Мусолінієм. Це потверджувало би факт підписання італ.-нім. пакту про дипл. співпрацю.

Куди вивезено арештованих послів?

Варшава, 16. лютого 1927.

Дня 12. ц. м. вивезено поїздом, що відходить до Познаня, всіх пятьох арештованих білоруських послів: Тарашкевича, Волошина, Міотлу, Рак-Михайловського і Головача. Як пишуть газети, замкнено іх тох у Вронках, де є відома і славна тюрма на всю Польщу.

Розправа проти українських послів.

Варшава, 15. лютого 1927.

Перед апеляційним судом у Вильні відбудеться 28. лютого апеляційна розправа проти послів: Васильчука, Чучмая і Козицького, яких свого часу засудив окружний суд у Луцьку на кілька літ вязниці за „протидержавну аґітацію". Друга інстанція уневажнила присуд першої інстанції і названих послів увільнено. Одначе держ. прокуратор вніс протест проти увільнюючого присуду і так справа опинилася перед апеляційним судом у Вильні для нового розгляду. Між 21 свідками оборони є м. ін. теж Бріян і Льойд Джордж. Суд заявив, що не має нічого проти покликання тих двох свідків, коли обороні вдасться доставити їх особисто до Вильна.

Димісія воєводи Завістовського.

Варшава, 16. лютого 1927.

През. Мосціцький перед виїздом до Познаня підписав декрет, яким переносить у нечинний стан тернопільського воєводу Завістовського. Тимчасово обовязки воєводи сповнятиме староста Квасневський.

Справа Білого.

Скасування смертного присуду.

Варшава, 16. лютого 1927.

Свого часу суд присяжних у Тернополі засудив був селянина Білого, у якого найдено пару комуністичних брошур і нічого більше, на кару смерти. Цей засуд викликав тоді величезне враження не тільки в Польщі, але й у цілому світі. З тих причин польська пропаґанда постаралася зробити із сел. Білого у чужинецькій пресі „небезпечного провідника цілого комуністичного руху в Польщі", що працював при помочі цілого штабу співробітників над відірванням Сх. Галичини від польської держави. Наслідком відклику, що його зробив у цій справі адв. д-р Шухевич, Найвищий Суд зніс присуд тернопільського суду і переказав справу томуж судові до поновного розгляду.

Біржа.

Долар амер. 8·93—8·94, канадійський долар 8·89—8·90, чеські кор. 0·26, австр. шілінґи 1·28—1·30, нім. марки 2·12.

Збіжжя.

Пшениця двір. 50·75—51·75, пшениця кр. селянська 48·50—49·50, жито галицьке 36·25—37·25, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 28·75—29·75

— **Особисті вісти.** У віденському університеті промувалася на доктора фільософії п-а Ірина Левицька, донька през. д-ра Кості Левицького. — Микола Лозинський, син д-ра Михайла Лозинського, професора українського університету в Празі, одержав у Високій Технічній Школі у Відні диплом інжінера хемії.

— **Ucrainica.** У паризькій »*Revue Internationale*« находимо дві статті д-ра М. Лозинського, одну в ч. 16 (грудень 1926) п. з. „Польща загрожує мирові" а в ч. 17 (січень 1927) „Українська держава".

— **Еміґрація до Бразилії та Перу.** По селах і містечках ширяють аґенти, які намовляють людей еміґрувати до Бразилії та Перу, обіцюючи даровий переїзд і добрий заробіток. Бюро еміґраційного уряду у Львові повідомляє, що ніякі аґенти та посередники не мають права займатись справами еміґрації і що обіцювані ними полекші є зовсім неправдиві.

— **Векслі, чай, податки.** Від „Союзу Українських Купців" одержуємо такі інформації: З днем 1. січня 1925 р. обовязують нові приписи при виставлюванні векслів. Польський Банк приймає до дисконту лише такі векслі, на яких обовязково є: 1) Назва місцевости виставлення векселя, 2) дата виписана в той спосіб, що день має бути вписаний цифрами, місяць буквами, рік цифрами. (Не можна писати 15. II. 1927, лише 15 лютого 1927), 3) сума на векслі має бути виписана словами „злотих", 4) при даті платности векселя мусить бути названий рік, а не „ц. р." або „б. р.", 5) в тексті векселя мусять бути виписані слова „*zapłacę*" і „*weksel*", 6) прізвище особи, на „*zlecenie*" котрої вексель виставлений, має бути одночасно прізвищем першого жиранта, 7) як у тексті векселя, так і на другім боці — має бути повна фірма, 8) адреса стампілі фірми мусить бути згідна з виписаною адресою в тексті, 9) підписи і жира мають бути виписані латинськими буквами, 10) при словах: „*ustępuję na zlecenie*" мусить бути точна дата. — Згідно з новим розпорядком мито на чай подорожіло з 370 на 500 зол. Наслідком цього і чай дорожіє. — Дня 15-го ц. м. минає речинець складання зізнань про оборот. До 1. березня 1927 треба зложити зізнання про доходовий податок і вплатити половину припадаючого податку (який кожний сам обчислює, згідно із своїми зізнаннями). Ближчі пояснення щодо зізнань і податків одержать члени в Союзі Т-ва Купців (вул. Мохнацького 6.

— **Краєва темна хроніка.** У Милятичах, біля Львова, постерунковий Дуда, що мав обовязок стежити за порядком на сільській забаві, наслідком якогось дрібного непорозуміння сільського музики Ржепяка з іншим, побив і поранив Ржепяка так сильно, що той помер кілька днів пізніше у шпиталі. Побитий списав перед смертю протокол цілої події і цей документ передав одній із львівських редакцій. Гарний представник ладу попав у Милятичі! — У Бориславі помер рабін Ляуер таємною смертю. Його служачий щез одночасно безслідно. Секції тіла ще не переведено. — Селянина Владику, що вбив свого брата Миколу, засудили лише на трилітню вязницю, тому, що лікарі-знавці ствердили його епілепсію і звязаний з цим стан умової невідповідальности у мент злочину.

— **Львівські авантури.** Двох львівських апашів, Гук і Емерле, наробили вночі стільки гуку на малій, але славній вулиці Рейтана, що треба було їх заглушити поліційними стрілами. Побили портієра „Берлинського готелю" і ранили поліцая; один ранений; обох піймали. — На Сиґнівці, під Львовом, є чотирьох Марків, батько і трьох синів, які товчуться, мов Марко по пеклі; вони мають на своїй совісти неодин явний влом і неодну бійку, а навіть любовні пригоди. — У веселім театрику „Баґатель" двох будьм-то професорів від хореоґрафічного мистецтва побилось з приводу того, як виглядає наймодерніший танець „блек боттем". У цей танцюючий бокс вмішалась публика і пан Соломон Бротман званий Борисом дістав димісію, а переможцем вийшов якийсь Остерман. Малих вуличних бійок було безліч, чого доказом по шпиталях ранені.

— **Катастрофи.** Оноді навістив Герцеговину і Дальматію страшний землетрус. У Мостарі знищені всі будинки. Села довкола Косового Поля лежать у звалищах. Біля Сараєва є знищених богато домів, 12 людей згинуло. Потерпіло ще богато інших місцевостей і усунулись гори. Число жертв у людях доходить до 600. Землетрус відчуто на цілім побережі від Трієсту до Барі. — В Анґлії на стації Гуль при зударі двох поїздів згинуло 12 осіб. — У каналі Ля Манш у густій мряці потонуло 2 кораблі, а 10 зазнало шкоди. — В Японії шаліє вже третій тиждень хуртовина, спричинюючи величезні шкоди. — Та найбільшою катастрофою була портуґальська революція, в якій згинуло 400 людей і більше тисячі є ранених. Між убитими є бувший премієр Сантор і оба проводирі революції Моралес і Карвальо.

— **Померли:** у Парижі в 7.. р. життя „князь кабаретової пісеньки" Ксавіє Пріва, який до останньої хвилини, хотя сліпий, по кабаретах. Популярні пісні, які він сам складав, стягали на протязі десяток літ до його кабарету вічно нову публику. Він був одним з перших артистів, які доступили чести „почесного леґіону", одержавши його раніше, ніж Сара Бернар; — у Берліні д-р Гайнріх Браун у 75 р. життя, письменник і соціялістичний діяч. Його перша жінка відома як письменниця Ліля Браун, а молоденький син, убитий в останній війні, залишив незвичайно цінний рукопис, що вийшов після смерти »*Das Werk eines Frühvollendeten*«. — Олександр Філіпов, бувш. проф. історії російського права в московськім університеті. — У Москві помер теж відомий історик Микола Рожков, його твір „Хліборобство в московській Руси XVI. ст.", написаний у дусі історичного матеріялізму. — У Яффі помер відомий жидівський композитор Йосиф Енгель, також музичний критик. В останніх часах переїхав з Росії до Палестини.

— **Промоції.** На університеті в Ґрацу промувалися на докторів медицини дня 26. січня ц. р. Якімчик Микола, і дня 5. лютого ц. р. Самборський Єфрем.

Відгуки дня.

Під маскою маскаради

Кожний баль робить на мене враження фотографії при маґнезії. Приготування тривають аж до зануди, а потім — блиск! і... остає дим, чи як там хто його назве.

Порівнання таке тим сильніше бє в очі, чим більші труди випередили даний баль і чим погапші настрої слідують по ньому.

Минулася цьогорічна маскарада.

Пройшла, пролетіла як комета, полишаючи за собою світляну смугу спомину, для ріжних людей ріжно ясну.

Пройшла вона на радість комітетових родичів і... нагороджених масок.

Перші збулися клопоту з килимами, нагородами, запрошеннями і тим подібними засіданнями, другі будуть мати спокій з дочками аж до... чергової рати за стрій, треті не бояться вже поминення при нагородах.

А нагород тих було аж одинацять.

Чому не було їх пятнацять?!...

Я з приємністю призпав би ще був нагороду: Рибацькій Сіті, Пудерничці, Соняшникові і Маджонґові, тим більше, що після розмаскування я в одній з них залюбився не на жарт і не на коротко.

Нехайже бодай це буде їй нагородою, якщо загалом така мала риба може пійматися в сітку.

З нагороджених масок кожна брала свою нагороду без довшої надуми і без спеціяльної конечности. Так само могла кожна з них взяти одно і друге і булаб задоволена. Тільки „Мітла" — як шушукають заздрісні в кожнім напрямі — взяла те, що їй було конечно потрібне: кусок матерії, щоб наштукувати свій костюм...

Костюм „пів мущини — пів жінки", а властиво ні то мущина ні то жінка, не повинен був дістати нагороди. Це така в наших часах буденна поява (і серед жінок і серед мущин!), що не робить уже на нікого враження.

До того присутність цього костюму викликала сильнішу реакцію в присутніх на балі органів безпеченства, з яких один в погоні за тією появою попав між представників диких народів і мимоволі взяв від них звичай не скидати шапки на салі.

Загально маскарада пройшла блискучо. Не було ніяких непорозумінь, коли не рахувати одного члена одного касинового товариства, який старався десь подіти надмір енерґії, що час до часу приплива до нього.

З огляду на те, що його особа не вдостоїлася похвальної згадки в „Маскарадних Вістях", я згадую про нього, хоч може й непотрібно.

Коли ми при „Маскарадних Вістях", то не можна поминути їх мовчанкою.

В часах, коли одинокий наш щоденник не має телефону, на балі виходить що дві години часопис із актуальними телеґрамами і новинками. Тим треба собі пояснити і його рекордову скількість передплатників: на 600 осіб — 180.

Це з одного боку доказує, як мало було неписьменних і як богато можуть зискати наші часописи, коли будуть більш актуальні.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Неймовірно, але правдиво.** Михайло та Іван Вербицькі, арештовані пять тижнів тому у Львові, від двох тижнів переведені з поліційних арештів до вязниці при вул. Баторія. Одночасно арештовано з ними іх сестра, 15-літня дівчина Оля. За весь цей час поліція ні суд не хотіли до них допустити нікого з найближчої рідні. Що більше: не дозволено передати їм ні білля ні їжі і всі заходи родини у слідчого судді, щоби дозволив передати дітям бодай харч та чисте білля — лишились безуспішні. Можна уявити собі, як поводяться з арештованими хлопцями, коли 15-літню дівчинку, підозрілу в якімсь „політичнім злочині", ще перед ствердженням її вини держать у поліційних арештах з вибитими вікнами, у мороз, а у судовій вязниці не дозволяють їй передати ні теплої страви ні чистої сорочки! Де ми властиво живемо?

— **Букшований стане перед судом.** От. О. Букшований, що сидить у слідчій тюрмі окружного суду у Львові від пів року і мав уже недавно вийти на волю, дістав 12. ц. м. акт обвинувачення. Характеристичне є, що його обвинувачують у злочині намагання ...

З Товариства взаїмних обезпечень „Дністер".

Дирекція Т-ва „Дністер" повідомляє отсим своїх П. Т. Членів, що згідно з § 12 уст. 3 і § 20 уст. 3 закона про примус обезпеченевий — мають члени виказатися в часі стягання складок для ПДУВ т. є. до кінця лютого 1927 р. в урядах громадських своєю викупленою, важною і обовязуючою в тім часі полісою на обезпечення будинків в Т-ві „Дністер".

Усі члени Т-ва „Дністер" повинні виповнити отсей законний обовязок і безумовно у повищім речинці виказатися своїми викупленими, важними й обовязуючими в тім часі полісами Т-ва „Дністер" в дотичних громадських урядах.

Лише одинокий віділ ПДУВ в Тернополі заряджує специяльні **контролі** поліс Т-ва „Дністер", які поручає перевести своїм інструкторам чи там громадським урядам. Цей спосіб контролі не покривається з законними приписами, та коли така контроля не буде відповідно заповіджена, то очевидно члени „Дністра" не зможуть виказатися своїми викупленими полісами. Тому то усі наші члени повинні поступити так, як закон велить, т. є. виказатися, як вище подаємо, своїми викупленими і важними полісами в громадських урядах, а поки що допильнувати, щоби контроля їх викуплених поліс не оминула.

У місті Львові мають члени Т-ва „Дністер" виказатися своїми викупленими, важними і обовязуючими у теперішнім часі полісами — згідно з оголошенням виданого розпорядку магістрату м. Львова — **найдальше до 1. марта ц. р.** у відділі ПДУВ, вул. Вроновських ч. 11, в урядових годинах, а також вечером від 5—7·30 год. Рівнож в тім часі можна вносити реклямації дотично всяких неясностей випливаючих із обезпечення в ПДУВ.

Згідно з законом про примус обезпеченевий мають властителі будинків вносити всякі реклямації самі у власнім імени безпосередно до відділу ПДУВ, а відклики до презеса ПДУВ в Варшаві, а отсля на случай некорисного вирішення до міністерства скарбу в Варшаві. Тому то члени товариства повинні із цього користати і відноситися безпосередно згідно з законом до вище заподаних інстанцій у всіх справах, що відноситься до обезпечень ПДУВ.

Вкінці зауважуємо, що члени Т-ва „Дністер" обезпечаючи в огневім відділі Т-ва „Дністер" свої будинки в дотеперішній висоті, як рівнож движимости, збіже і пашу на цілу вартість, повинні користати з окремого відділу обезпечень від крадежі з вломом, зголошуючи своє майно до обезпечення, а також повинні користати із Банку Кооперативного „Дністер", віддаючи готівку на ощадність, чи там у потребі затягаючи позички. Годиться зауважити, що Банк Кооперативний Т-ва „Дністер" основано і призначено виключно для членів огневого товариства. Відай излишним є це підносити, що у загальнім інтересі повинні члени Т-ва „Дністер" наклонювати і прочих співгромадян покористовуватися своєю одинокою асекураційною інституцією.

Дирекція Т-ва Взаїмних Обезпечень „Дністер".

Дописи.

Лемківщина. (*В справі переходу двох сіл на православя*). В ч. 24, у статті під заг.: Наші „русскі", реферувала Хв. Ред. за „Русск-им Голос-ом" відомість, немачеб підписаний з „укр. ксендзами" завізвав на Різдво в Тиляві старосту з жандармами проти „бунтарів" з Тиляви й Терстяна та обіцював людям „русского" священика і богослуження зі словами „православний". Очевидно, просто неможлива річ, щоб на саме Різдво підписаний зі священиками їздив до Тиляви; неправдою є також, що завзивав світські власти; не робив теж ніяких невмісних обіцянок парохіянам у Тиляві. Підписаний був у Тиляві тільки задля провірення причин сумного кроку, при чому прийшов до переконання, що тут грає ролю бездонно несовісна агітація наших „русских", які, не вдоволяючись знищенням наших бідних Лемків матеріяльно в р. 1914 своєю погубною агітацією, ще й тепер послугуються демагогією і брехнею, чим хочуть нищити нас морально. Але тепер є надія, що нарід уже прозріє та пізнається на своїх фальшивих приятелях. — о. Володимир Клюка, дуклянський декан.

Всячина.

— **Протест собак.** Берлінській міській раді бракує до доброго біляксу 74 міл. марок. Коли місто має зійти на пси, рішила вона, накладім радше податок на пси. Одначе мешканці Берліна сильніше привязані до собак, як до магістрату, і почали масові демонстрації, завішуючи на шиях своїх любимців написи: „Протестую проти антисобачих податків"!, „Я також маю право жити!" Протест зробив своє: податок скасували. Нехай би в нас люди попробували завісити на власних шиях протестаційні написи проти людських податків, певне не помогло би.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

З концертової салі.

Львівська преса про Любку Колессу.

У „Слові Польскім" п. В. Фріман пише: Молода артистка має без сумніву першорядні козирі відтворчости, з яких назву поетичний, чутевий, але несентиментальний спосіб підходу до свого мистецтва, а також расовий темперамент (яким пяністка заволоділа) і який надає її грі чимало молодечого запалу та теплого, мягкого лїризму. При цьому її техніка визначається певністю, бо гами, пасажі та трилі як слід вирівняні, а двотони октави та акорди, які бере з мужеським розмахом, проявляють ритмічну дужість. Виступ п. Колесси мав величезний успіх, до чого причинилась у великій мірі цікава програма із творів Гумля, Бетовена, Шопена, Ґлюка, Сен-Саенса і з 5 прелюдій сильно даровитого львівського композитора п. В. Барвінського. Ці композиції визначуються благородним натхненням, великими засобами мельодійної інвенції, із сильно словянськими зворотами та ритмікою, гармонійною винахідчивістю та вмілістю володіти поліфонією, що є доказом глибокого знання та музичної культури п. Барвінського. Слід додати, що фортепянова культура цих прелюдій є доказом знайомости інструменту та вмілости опрацьовувати музичні ідеї при помочі цікавих технічних засобів.

Музичний рецензент „Хвілі" п. А. Пльон пише: „Нераз ми вже підчеркували з найбільшим признанням, що Любка Колесса є не лише під кожним оглядом визначною артисткою з божої ласки, а проте користаємо охотно з кожної нагоди, щоби звернути увагу любимців музики на цю артистку... Її гра повна чару та поезії, при цьому технічно досконала, пориває навіть найбільше критичного слухача і дає кожному повне вдоволення. Сильний, мужеський, а при цьому шляхотний удар, велика, із справжнім розумінням лінія інтерпретації, вироблена навіть у найбільших подробицях, неохибна техніка та артистичний смак, усе це зливається не тільки у знамениту цілість, але й дуже гарну".

Зі спорту.

З Українського Спортового Союзу у Львові.

На Загальних зборах Українського Спортового Союзу дня 23. січня ц. р. вибрано таку **Спортову Раду**: голова — Осип Навроцький, заст. голови — інж. Лев Шепарович, секретар — Іван Панчак, скарбник — Степан Терлецький, архівар — Карло Мулькевич, господар — Дарія Навроцька, референти — Олена Шепарович, Тарас Франко, Омелян Верхола, комісія спортових суддів — Анатоль Лукашевич, Олександер Саламанчук, Юрій Старосольський, заступники членів Ради — Володимир Целевич, Дмитро Паліїв, Луць Лісевич, Богдан Мішкевич, провірна комісія — Василь Паліїв, Іван Волинець, Кость Паньківський.

Рівночасно подається до відома, що **вписове** до У. С. Союзу для новооснованих клюбів виносить 10 (десять) зол., для секцій 5 (пять) зол. Вкладка на рік 1927 виносить для клюбів 20 (двацять) зол., для секцій 10 (десять) зол.

Усі спортові товариства й секції мають доложити всіх зусиль, щоби в їх місцевостях переведено **„День українського спортовця"** по можности всюди в дні 5-го червня ц. р.

Всі клюби **ситківкові** і секції мають в часі від 15. травня до 15. червня ц. р. відбути клясифікаційні змагання. В днях 29. і 30. червня і 1. і 2. липня ц. р. відбудуться **краєві ситківкові змагання** за мистецтво. Тому взиваємо всіх ситківкарів на провінції, щоби в місцевостях, де вони гуртуються в більшій скількости, основували ситківкові секції при вже істнуючих спортових товариствах, евентуально при відповідній скількости ситківкарів — окремі ситківкові клюби.

По відповідні інформації й інструкції в справі „Дня Українського Спортовця" і в справах ситківкарства належить звертатися на адресу: Український Спортовий Союз, Львів, вул. Руська ч. 18 І. п.

✝ Посмертні згадки.

Емілія з Мальчевських Залітачева, вдова по пароху в Жовтанцях, упокоїлася в Самборі в 76. році життя. Похорони відбулися 29. січня 1927. В. Й. П.!

Оповістки.

Репертуар Українського Театру „Промінь":

Пінськ:
Середа 16. II. — Ой не ходи Грицю...
Четвер 17. II. — Циганка Аза.
Пятниця 18. II. — Вій.
Субота 19. II. — Уріель Акоста.
Неділя 20. II. — Гетьман Іван Мазепа.
Понеділок 21. II. — Прощальна вистава: Маруся Богуславка.

Передординаційні іспити для кандидатів св. рукоположення відбудуться в середу 23. лютого ц. р. о 4. год. попол. в Дух. Семинарі у Львові. — Деканат Богосл. Виділу.

Дрібні оголошення.

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Позір Бучаччина!

В понеділок, дня 21. лютого 1927 року, відбудуться **Звичайні Загальні Збори** Філії Т-ва „Просвіта" в Бучачі в домі кооперативи „Праця" о 1. попол. — Проситься о численну участь. — За Виділ Філії Т-ва „Просвіта" в Бучачі: д-р Іларіон Бошорків, голова; Володимир Маланчук, секретар. 1537 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10